

Mäntyharjun ja Kouvolan lehtojen sekä lähteiden kunnostushanke

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Etelä-Savossa on luonnontilaisia lehtoja suhteellisen vähän. Luonnontilaisten lehtojen määrä on vähentynyt peltojen raivaamisen seurauksena. Muuttuneiden talousmetsälehtojen ja talousmetsien yhteydessä esiintyvien lehtojen ominaispiirteitä on mahdollista parantaa luonnonhoitotoimenpiteillä.

Mäntyharjun lehtojen kunnostushankkeen tavoitteena on kunnostaa ja hoitaa sellaisia lehtometsiä, joiden ominaispiirteet ovat kuusettumisen ja umpeen kasvamisen seurauksena heikentyneet. Hankkeessa on mukana puuston rakenteeltaan, kehitysluokaltaan ja lajistoltaan melko erilaisia metsiä. Kohteen mukaan hoitotoimenpiteillä pyritään turvaamaan monilajinen lehtoelinympäristö, erityisesti lehtolajeille suotuisat valo- ja lämpöolosuhteet, tai lehtolajien riittävä kasvutila. Pitkän aikavälin tarkoituksena on turvata lehdon ominaispiirteiden säilyminen ja paraneminen.

Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa on lähteitä ojitettu jo pitkään. Tämä on heikentänyt merkittävästi niiden luonnontilaisuutta. Mäntyharjun ja Kouvolan lähteiden kunnostus on tärkeää, koska monet alueen lähteet ja lähteiköt ovat vuosikymmenten aikana kärsineet ojituksista ja muista vesitaloutta muuttaneista toimenpiteistä, jotka ovat heikentäneet niiden luonnontilaa. Kunnostuksilla voidaan palauttaa pohjaveden luonnollista purkautumista, parantaa lähteistä riippuvaisten luontotyyppien ja vaateliiden lajien elinolosuhteita sekä turvata pohjavesivaikutteisten elinympäristöjen säilyminen. Samalla vahvistetaan alueen luonnon monimuotoisuutta ja edistetään vesienhoidon tavoitteiden toteutumista.

2. Hankealueiden kuvaus

Lähteiden kunnostuksen hankealueet sijaitsevat Mäntyharjulla ja Kouvolassa. Hankealueiden yhteenlaskettu koko (25 m suojavyöhykkeen) on noin yksi hehtaari ja kunnostettavia lähteitä neljä kappaletta. Mäntyharjulla kunnostustöitä tehdään kiinteistöillä: Metsäpelto (507-422-1-94), Metsä-Tuhkuri (507-424-8-117) ja Ropa (507-431-1-167). Kouvolassa kunnostustöitä tehdään kiinteistöllä Hollampi (286-469-2-35).

Lehtojen hoidon hankealueet sijaitsevat Mäntyharjulla. Hankealueiden yhteenlaskettu koko on noin 1,3 hehtaaria. Mäntyharjulla hoitotoimenpiteitä tehdään kiinteistöllä: Selkämä (507-418-5-82) ja Vanha-Leskelä (507-418-4-14).

Lehtojen hoidon hankealueilla poistetaan kuusta ja lehdon ominaispiirteitä haittaavaa lehtipuuta. Tarkoituksena on lisätä erirakenteisuutta, lajikirjoa ja valon määrää. Työt tehdään raivaus- ja moottorisahatyönä, kun maa on riittävässä roudassa. Molemmilla hankealueilla poistettavat puut ja kuusen hakkuutähteet kuljetetaan pois tai poltetaan hankealueella.

Lähteiden kunnostuskohteilla pyritään turvaamaan lähteiden luonnontilaisuus, luonnollinen vesipinta ja kostea pienilmasto. Tähän päästään lähdeä kuivattavan ojan patoamisella ja taimien istuttamisella lähteiden välittömään lähiympäristöön. Vain joillakin kohteilla tarvitaan molempia toimenpiteitä. Patoamisella tavoitellaan luonnollisen vesipinnan palauttamista lähteen silmään ja veden virtauksen hidastamista ojastoon. Näiden lisäksi turvataan lähdeä ympäröivän metsän puusto vähintään 25 metrin etäisyydeltä. Tällä turvataan riittävä varjostus ja luonnontilaisuus. Töiden aikana varotaan vahingoittamasta lähteiden ympäristön luontaisia lehtipuiden ja -pensaiden taimia.

Kaikkiin suunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin on saatu maanomistajien kirjallinen suostumus. Hankkeen toteuttamiseen valittu toimija sitoutuu pitämään yhteyttä maanomistajiin, tiedottamaan toimenpiteiden aikataulusta ja sopimaan joitain kohteita koskevista erityisjärjestelyistä (mm. metsäkuljetus, puutavaran varastopaikat).

2.1. Hollampi lähteen kunnostus hankealue

Hollampi metsätila (286-469-2-35) Kouvolan Paljakan kylällä, Vuohijärven rannalla n. 28 kilometriä Mäntyharjulta. Hankkeessa toteutetaan lähteen kunnostus. Hankealue on kooltaan noin 0,25 hehtaaria. Kyseessä on ojassa sijaitseva kirkasvetinen avolähde. Oja kuivattaa lähdeä merkittävästi.

Hollampi metsätilan kunnostettava lähde sijaitsee tilan keskiosassa lähellä toista lähdettä. Lähde on ojan mutkassa, jossa vesi virtaa voimakkaasti yhtä uomaa pitkin. Tämä alentaa merkittävästi lähteen luonnollista vedenpintaa ja heikentää sen ekologista tilaa sekä lajiston elinolosuhteita. Toiseen suuntaan lähteestä johtaa vain kostea ojanpohja.

Kuvio on lehtomaista kangasta. Kuvio on puustoltaan havupuuvaltaista ja puusto on rakennepiirteiltään vaihtelevaa sekä epäsäännöllistä. Lähteen välittömässä läheisyydessä oleva puusto antaa riittävän varjostuksen lähteelle.

Kuvion kasvillisuus on hyvin rehevää. Kohteelta löytyy metsäalvejuurta, hiirenporrasta ja lehväsammalta.

Hankealueelle johtaa ajoura, jota voidaan hyödyntää työvälineiden kuljetuksessa. Varsinainen kulku kohteelle tapahtuu Mäntyharjuntieltä lähtevän metsäautotien kautta.

2.2. Metsäpelto lähteen kunnostus hankealue

Metsäpelto metsätila (507-422-1-94) sijaitsee Mäntyharjun, Kiinninjärven rannalla n. 15,5 kilometriä Mäntyharjulta, Kiinninpääntien lähistöllä. Kiinteistöllä tehdään lähteen kunnostus. Hankealue on kooltaan noin 0,25 hehtaaria. Lähde on pieni avovetinen lähde, joka sijaitsee vuolaasti virtaavan ojan päässä.

Metsäpelto metsätilan kunnostettava lähde sijaitsee tilan eteläkärjessä. Hankkeen lähde sijaitsee hyvin lähellä tilan rajaa. Kuvio on lehtomaista kangasta. Kuvio on puustoltaan ja puuston rakennepiirteiltään tasaista ja lähteen välittömässä läheisyydessä oleva puusto antaa vain osittaisen varjostuksen lähteelle. Lähteestä lähtee kaivettu oja. Oja virtaa vuolaana ja kuivattaa lähdettä. Tämä laskee merkittävästi lähteen luontaista vesipintaa. Tällä on merkittävä vaikutus lähteen ekologiaan ja lajistoon.

Kuvion kasvillisuus on hyvin rehevää. Kohteelta löytyy metsäalvejuurta, hiirenporrasta ja lehväsammalta.

Kulku kohteelle tapahtuu Kiinninpääntieltä lähtevän ajouran kautta.

2.3 Ropa lähteen kunnostus hankealue

Ropa metsätila (507-431-1-167) sijaitsee Mäntyharjun Toivolan kylällä, Lahnaveden rannalla, n. 16 kilometriä Mäntyharjulta, Rauhaniementien varrella. Kiinteistöllä tehdään yhden lähteen kunnostus. Hankealue on kooltaan noin 0,25 hehtaaria. Lähde on nuoressa metsässä sijaitseva avovetinen ja kirkasvetinen lähde. Lähteestä lähtee kuivattava oja.

Ropa metsätilan kunnostettava lähde sijaitsee tilan keskiosissa. Lähde sijaitsee kaivetun ojan päässä. Kuvio on lehtomaista kangasta. Kuvio on puustoltaan ja puuston rakennepiirteiltään tasaista, nuorta metsikköä. Lähteen välittömässä läheisyydessä oleva puusto antaa riittävän varjostuksen lähteelle.

Kuvion kasvillisuus on hyvin rehevää. Kohteelta löytyy metsäalvejuurta, hiirenporrasta ja lehväsammalta.

Kulku kohteelle tapahtuu etelästä Rauhaniementien kautta. Rauhaniementieltä lähtee polku kohteena olevalle lähteelle.

2.4 Metsä-Tuhkuri lähteen kunnostus hankealue

Metsä-Tuhkuri tilalla (507-424-8-117), Sääsjärven lähellä n. 16 kilometriä Mäntyharjulta, tehdään yhden lähteen kunnostus. Hankealue on kooltaan noin 0,25 hehtaaria. Kyseessä on ojan läheisyydessä sijaitseva kirkasvetinen avolähde.

Metsä-tuhkurin kunnostettava lähde sijaitsee tilan pohjoisreunalla. Lähde on kirkasvetinen avolähde, josta löytyy vanhoja puurakenteita. Puurakenteet ovat lähteen luontaiseen kehitykseen sopivaa lahopuuta. Puurakenteet voikin jättää paikalleen pieneliöiden elinympäristöksi. Lähteen lähetyvillä virtaava oja ei kuivata lähdettä. Lähdettä ympäröivä puusto on tasarakenteista varttunutta metsää. Lähteellä on vain osittainen varjostus.

Kulku kohteelle Paavolantien kautta.

2.5 Selkämän lehdon kunnostus hankealue

Selkämän tila (507-418-5-82) sijaitsee Laurilan kylällä, junaradan itäpuolella n. 10 kilometriä Mäntyharjulta Hankealueella tehdään lehtojen hoitoa tehdään yhdellä kuviolla. Kunnostettava kohde on tuoretta lehtoa ja pinta-alaltaan 0,43 hehtaaria. Kuvio ei ole metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö. Kuvio on vanhaa laidunmaata. Puusto on jakautunut kahteen kerrokseen. Latvuserrosta hallitsee

tasarakenteinen koivikko. Paikoitellen koivikon seassa kasvaa myös kuusta, varsinkin kuvion itäreunalta. Alikasvos ja pensaskerros on pahoin umpeen kasvanut kuusella ja sekalaisilla lehtipuilla. Lehtokasvillisuus vallitsee lähes koko kuviolla ja on hyvin rehevää, mutta kärsii alikasvoksen varjostuksesta.

Toimenpiteiden seurauksena kohteen puustorakenne monipuolistuu ja metsään muodostuu aiempaa enemmän eri-ikäisiä ja eri kokoisia puuryhmiä. Kuusetumisen vaikutus vähenee erityisesti rehevimmillä lehtoalueilla, mikä parantaa lehtokasvillisuuden säilymis- ja uusiutumismahdollisuuksia.

Lahopuuston määrän lisääntyminen vahvistaa lahopuusta riippuvaisen lajiston elinympäristöjä ja tukee kohteen luonnontilaisen kaltaista kehitystä. Kokonaisuutena kunnostustoimet parantavat kohteen ekologista laatua ja turvaavat sen lehtoluonnon ominaispiirteiden säilymistä pitkällä aikavälillä.

Kulku hankealueelle Vierulantien ja Mynttiläntien välissä kulkevan metsäautotien kautta. Metsäautotieltä lähtee ajoura lehdon pohjoislaitaan. Ajoura on kulkukelpoinen maastoajoneuvolla tai työkoneella.

2.6 Vanha-Leskelä lehdon kunnostus hankealue

Vanha-Leskelän tila (507-418-4-14) sijaitsee Mynttilän kylällä n. 15 kilometriä Mäntyharjulta. Hankealueella tehdään lehtojen hoitoa kuviolla 29 ja 34. Kunnostettavat kuviot ovat tuoretta lehtoa ja pinta-alaltaan yhteensä 0,85 hehtaaria. Kuviot eivät ole metsälain 10 §:n mukaisia elinympäristöjä.

Kuvion 34 (hankealueen länsiosa) Puusto on jakautunut kahteen kerrokseen. Latvuskerrosta hallitsee tasarakenteinen koivikko. Paikoitellen koivikon seassa kasvaa myös kuusta. Alikasvos ja pensaskerros on pahoin umpeen kasvanut kuusella ja sekalaisilla lehtipuilla. Lehtokasvillisuus vallitsee lähes koko kuviolla ja on hyvin rehevää, mutta kärsii alikasvoksen varjostuksesta. Kuviolla 29 (hankealueen itäosa) Puusto on jakautunut kahteen kerrokseen. Latvuskerrosta hallitsee tasarakenteinen kuusikko. Paikoitellen kuusikon seassa kasvaa myös lehtipuita. Alikasvos ja pensaskerros on pahoin umpeen kasvanut kuusella ja sekalaisilla lehtipuilla. Lehtokasvillisuus vallitsee lähes koko kuviolla ja on hyvin rehevää, mutta kärsii alikasvoksen varjostuksesta.

Kohteen kenttä- ja pohjakerroksessa esiintyy laajalti reheville lehdoille tyypillistä kasvillisuutta, kuten sudenmarjaa, hiirenporrasta ja tuomea. Lehtokasvillisuus kattaa lähes koko kuvion alueen ja ilmentää kohteen korkeaa ravinteisuutta sekä luonnonarvoja. Puuston voimakas tiheys ja kuusen runsastuminen ovat lisänneet

varjostusta, mikä pitkällä aikavälillä voi heikentää vaateliaan lehtolajiston elinolosuhteita.

Toimenpiteiden seurauksena kohteen puustorakenne monipuolistuu ja metsään muodostuu aiempaa enemmän eri-ikäisiä ja eri kokoisia puuryhmiä. Kuusettumisen vaikutus vähenee erityisesti rehevimmillä lehtoalueilla, mikä parantaa lehtokasvillisuuden säilymis- ja uusiutumismahdollisuuksia.

Lahopuuston määrän lisääntyminen vahvistaa lahopuusta riippuvaisen lajiston elinympäristöjä ja tukee kohteen luonnontilaisen kaltaista kehitystä. Kokonaisuutena kunnostustoimet parantavat kohteen ekologista laatua ja turvaavat sen lehtoluonnon ominaispiirteiden säilymistä pitkällä aikavälillä.

Kulku hankealueelle idästä Mynttiläntien kautta. Mynttiläntieltä lähtee ajoura kohteelle.

3. Toimenpiteet

Tässä luonnonhoitohankkeen alueellisessa suunnitelmassa esitetään tehtävien toimenpiteiden yleiskuvaus, jonka perusteella toimenpiteiden tarkempi suunnittelu ja toteuttaminen viedään avoimeen luonnonhoidon tuen toteuttajahakuun. Hakumenettelyn tavoitteena on löytää luonnonhoitohankkeelle osaava toimija, joka ottaa kokonaisvastuun luonnonhoidon töiden tarkemmasta toimenpidesuunnittelusta ja toteuttamisesta.

Toimenpide 1: Hollampi lähteen kunnostus **Kiinteistö: Hollampi 286-469-2-35**

Lähde kunnostetaan vedenpinnan nostamisella. Kunnostettava uomat täytetään halutulle korkeudelle turpeella, soralla tai muulla käytettävissä olevalla maa-aineksella. Täyttöaines tulee painaa tiiviisti uomien pohjalle, jotta vesi pääsee kulkemaan uuden alustan päällä aiheuttamatta syöpymistä. Täyttöaineksen liikkuminen korkeimpien virtausten aikaan voidaan estää tapauskohtaisesti paalutusten tai juuttikankaan avulla. Lopuksi kunnostuskohde maisemoidaan.

Toteuttamissuunnitelmassa esitetään ne puusto-, tie-, rakennus-, kuivatus- ja naapurikiinteistökohteet, joille vedenpinnan nousu voi ulottua. Vedenpinta ei saa työn seurauksena nousta toteuttamissuunnitelmassa hyväksytyn tavoitetason yläpuolelle eikä aiheuttaa haittaa hyväksytyn vaikutusalueen ulkopuolella.

Lähteen pienilmasto on tällä hetkellä siedettävä. Lähteen ympärillä kasvaa paljon erilaisia puuntaimia. Hankkeen myötä näistä puuntaimista saadaan lähteelle riittävä suojapuusto ja kostea pienilmasto.

Luontaisia lehtipuiden ja -pensaiden taimia varottava vahingoittamasta töiden aikana.

Kuva 1: Hollampi lähde kaipaa padotusta. Lähde sijaitsee vuolaasti virtaavassa ojassa, joka kuivattaa sitä.

Toimenpide 2: Metsäpelto lähteen kunnostus

Kiinteistö: Metsäpelto 507-422-1-94

Lähde kunnostetaan vedenpinnan nostamisella. Kunnostettava uoma täytetään halutulle korkeudelle turpeella, soralla tai muulla käytettävissä olevalla maa-aineksella. Täyttöaine tulee painaa tiiviisti uoman pohjalle, jotta vesi pääsee kulkemaan uuden alustan päällä aiheuttamatta syöpymistä. Täyttöaineen liikkuminen korkeimpien virtausten aikaan voidaan estää tapauskohtaisesti paalutusten tai juuttikankaan avulla. Lopuksi kunnostuskohde maisemoidaan.

Toteuttamissuunnitelmassa esitetään ne puusto-, tie-, rakennus-, kuivatus- ja naapurikiinteistökohteet, joille vedenpinnan nousu voi ulottua. Vedenpinta ei saa työn seurauksena nousta toteuttamissuunnitelmassa hyväksytyn tavoitetasen yläpuolelle eikä aiheuttaa haittaa hyväksytyn vaikutusalueen ulkopuolella.

Lähteen pienilmasto on tällä hetkellä riittämätön. Lähteen kosteaa ja varjoisaa pienilmastoa edistetään istuttamalla lähteensilmän välittömään lähiympäristöön rauduskoivun taimia. Taimia istutetaan väljään kehään lähteensilmän ympärille. Taimia on istutettava riittävästi (30–50 kpl) kostean pienilmaston saavuttamiseksi tulevaisuudessa.

Luontaisia lehtipuiden ja -pensaiden taimia varottava vahingoittamasta töiden aikana.

Kuva 2: Metsäpelto lähde kaipaa padotusta ja kosteaa pienilmastoa. Lähde sijaitsee kuivattavan ojan päässä.

Toimenpide 3: Ropa lähteen kunnostus

Kiinteistö: Ropa 507-431-1-167

Lähde kunnostetaan vedenpinnan nostamisella. Kunnostettava uoma täytetään halutulle korkeudelle turpeella, soralla tai muulla käytettävissä olevalla maa-aineksella. Täyttöaines tulee painaa tiiviisti uoman pohjalle, jotta vesi pääsee kulkemaan uuden alustan päällä aiheuttamatta syöpymistä. Täyttöaineen liikkuminen korkeimpien virtausten aikaan voidaan estää tapauskohtaisesti paalutusten tai juuttikankaan avulla. Lopuksi kunnostuskohde maisemoidaan.

Toteuttamissuunnitelmassa esitetään ne puusto-, tie-, rakennus-, kuivatus- ja naapurikiinteistökohteet, joille vedenpinnan nousu voi ulottua. Vedenpinta ei saa työn seurauksena nousta toteuttamissuunnitelmassa hyväksytyn tavoitetaso yläpuolelle eikä aiheuttaa haittaa hyväksytyn vaikutusalueen ulkopuolella.

Lähteen pienilmasto on tällä hetkellä riittävä eikä lehtipuuston istutuksia tarvitse tehdä.

Luontaisia lehtipuiden ja -pensaiden taimia varottava vahingoittamasta töiden aikana.

Kuva 3: Ropa lähde kaipaa padotusta. Lähde sijaitsee kuivattavan ojan päässä.

Toimenpide 4: Metsä-Tuhkuri lähteen kunnostus

Kiinteistö: Metsä-Tuhkuri 507-424-8-117

Metsä-Tuhkurin metsätilalla tehdään lähteen kunnostus. Lähde sijaitsee harvassa puustossa ja tarvitsee kosteaa pienilmastoa. Kunnostus tapahtuu istuttamalla taimia väljään kehään lähteen ympärille. Tervalepän taimia on istutettava riittävästi (30–50 kpl) kostean pienilmaston saavuttamiseksi tulevaisuudessa. Taimet voivat olla parivuotiaita avojuurisia tervalepän taimia.

Luontaisia lehtipuiden ja -pensaiden taimia varottava vahingoittamasta töiden aikana.

Kuva 4: Lähdettä ympäröivä kasvillisuus hyvin rehevää.

Toimenpide 5: Selkämän lehdon kunnostus

Kiinteistö: Selkämä 507-418-5-82

Hankkeen toteuttaja tekee metsänkäyttöilmoituksen vähintään 10 päivää ennen töiden aloittamista. Maastotyöt pyritään tekemään maan ollessa roudassa.

Alemman latvuserroksen läpimitaltaan 0-14 cm:n paksuista kuusista raivataan n. 50% runkoluvusta. Kuusista säästetään vähintään kaksi koskematonta ryhmää riistatiheiköiksi. Raivaustyössä keskitytään tihentymäkohtiin ja sellaisiin kuusiin, jotka kasvavat kiinni hyvälaatuisissa lehtipuissa. Lehtipuuston poistossa tavoitellaan erirakenteisuuden ja lajiston lisäämistä. Alemman latvuserroksen läpimitaltaan 0-14 cm:n paksuista lehtipuista raivataan n. 20-30 % runkoluvusta. Raivausjälki saa olla epätasaista, koska puuston käsittelyssä pyritään luonnontilaisen kaltaiseen jälkeen.

Vallitsevan jakson kuusista ja koivuista, joiden keskimääräinen läpimitta vaihtelee 14 ja 28 cm:n välillä, poistetaan koko kuviolta noin 25–30 % runkoluvusta.

Alueellinen suunnitelma
12.10.2026

Selkeästi vallitsevaa jaksoa järeämmät kuuset ja kaikki jalot lehtipuut sekä pysty- ja maalahopuut säästetään. Harvennus keskitetään tiheisiin kuusiryhmiin, joista voidaan poistaa 40-50 % runkoluvusta, kun taas luontaisesti lehtipuuvaltaiset ja aukkoiset kohdat jätetään kokonaan käsittelyn ulkopuolelle. Lehtokohteella tuotetaan lahoppuuta kaulaamalla kaksi kookkaampaa kuusta. Puut tehdään ensisijaisesti kuusista kaulaamalla tai tekopötkkelöiksi katkaisemalla. Sopivassa kohdassa voidaan käyttää myös koivua. Lahopuut sijoitetaan siten, etteivät ne aiheuta vaaraa kulkureiteille tai työskentelylle. Vanhat, suurlatvuksiset, vioittuneet, kololliset ja tuleviksi lahoppuiksi soveltuvat koivut säästetään.

Hankkeen toteuttaja sopii poistettavan puutavaran toimittamisesta maanomistajan käyttöön. Hankkeen toteuttaja sopii maanomistajan kanssa hakkuutähteiden hävittämisestä. Hävittäminen voi tapahtua pois kuljettamalla tai polttamalla.

Työt toteutetaan esimerkiksi moottori- ja raivaussahoilla. Puutavaran kuljetuksessa voidaan käyttää kevyttä kuljetuskalustoa, kuten mönkijää.

Kuva 5: Selkämän lehto on pohjakerrokseltaan kuusettunut ja latvuserrokseltaan tasarakenteinen koivikko.

Toimenpide 6: Vanha-Leskelä lehdon kunnostus
Kiinteistö: Vanha-Leskelä tilalla 507-418-4-14

Hankkeen toteuttaja tekee metsänkäyttöilmoituksen vähintään 10 päivää ennen töiden aloittamista. Maastotyöt pyritään tekemään maan ollessa roudassa.

Alemman latvuserroksen läpimitaltaan 0-14 cm:n paksusta puustosta raivataan n. 50 % runkoluvusta. Kuusista säästetään vähintään kaksi koskematonta ryhmää riistatiheiköiksi. Raivaustyössä keskitytään tihentymäkohtiin ja sellaisiin kuusiin, jotka kasvavat kiinni hyvälaatuisissa lehtipuissa. Nuoria koivuja ja muita lehtipuita poistetaan, rakenteen ja lajiston monipuolistamiseksi. Erityisesti muiden lehtipuiden säästettävää osuutta tulee tarkastella tapauskohtaisesti. Raivausjälki saa olla epätasaista, koska puuston käsittelyssä pyritään luonnontilaisen kaltaiseen jälkeen.

Vallitsevan jakson kuusista ja koivuista, joiden keskimääräinen läpimitta vaihtelee 14 ja 18 cm:n välillä, poistetaan koko kuviolta noin 25–30 % runkoluvusta. Selkeästi vallitsevaa jaksoa järeämmät kuuset ja kaikki jalot lehtipuut sekä pysty- ja maalahopuut säästetään. Harvennus keskitetään tiheisiin kuusiryhmiin, joista voidaan poistaa 40-50 % runkoluvusta, kun taas luontaisesti lehtipuuvaltaiset ja aukkoiset kohdat jätetään kokonaan käsittelyn ulkopuolelle. Lehtokohteella tuotetaan lahoppuuta kaulaamalla 2-3 kuusta. Puut tehdään ensisijaisesti kuusista kaulaamalla tai tekopötkkelöiksi katkaisemalla. Sopivassa kohdassa voidaan käyttää myös koivua. Lahopuut sijoitetaan siten, etteivät ne aiheuta vaaraa kulkureiteille tai työskentelylle. Vanhat, suurlatvuksiset, vioittuneet, kololliset ja tuleviksi lahoppuiksi soveltuvat koivut säästetään.

Hankkeen toteuttaja sopii poistettavan puutavaran toimittamisesta maanomistajan käyttöön. Hankkeen toteuttaja sopii maanomistajan kanssa hakkuutähteiden hävittämisestä. Hävittäminen voi tapahtua pois kuljettamalla tai polttamalla.

Työt toteutetaan esimerkiksi moottori- ja raivaussahoilla. Puutavaran kuljetuksessa voidaan käyttää kevyttä kuljetuskalustoa, kuten mönkijää.

Kuva 6: Vanha-Leskelän lehto on pahoin umpeen kasvanut.

4. Suunnitelman toteutuksessa huomioitavat asiat, jotka eivät tule esille kohdekohtaisissa kuvauksissa:

- Alueellisen suunnittelun yhteydessä on laadittu kirjalliset sitoumukset maanomistajien kanssa.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija laatii tämän yleisluonteisen alueellisen suunnitelman pohjalta yksityiskohtaisen luonnonhoitotöiden toteuttamissuunnitelman ja kiinteistökohtaisen kustannuslaskelman.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija esittelee laatimansa toteuttamissuunnitelman ja kustannuslaskelman maanomistajille ja hankkii maanomistajilta hyväksynnän toteuttamissuunnitelmalle ja kustannuslaskelmalle.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija kerää maanomistajien tukihakemukset ja toimittaa ne yhdellä kertaa Metsäkeskukseen.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään yhteyttä maanomistajiin ja tiedottamaan maanomistajia toimenpiteiden aikataulusta.

Alueellinen suunnitelma
12.10.2026

- Lupa- ja valvontaviraston lausunto lähteiden kunnostuksen vesilain mukaisuudesta.
- Puuston poisto ja varastopaikat sovittu maanomistajien kanssa. Hankkeen toteuttajaksi valitun toimijan tulee tarkistaa maanomistajilta tarkat varastopaikat. Selkämän ja Vanha-Leskelän lehtojen kunnostuksessa syntyvä puutavara otetaan maanomistajien käyttöön.
- Lehtojen kunnostusten maastotyöt tulee ajoittaa routaiseen ajanjaksoon.

Kulkuyhteydet:

- Hollampi lähteen kunnostus hankealue: Hankealueelle johtaa ajoura, jota voidaan hyödyntää työvälineiden kuljetuksessa. Varsinainen kulku kohteelle tapahtuu Mäntyharjuntieltä lähtevän metsäautotien kautta.
- Metsäpelto lähteen kunnostus hankealue: Kulku kohteelle tapahtuu Kiinninpääntieltä lähtevän ajouran kautta.
- Ropa lähteen kunnostus hankealue: Kulku kohteelle tapahtuu etelästä Rauhanniementien kautta. Rauhanniementieltä lähtee polku kohteena olevalle lähteelle.
- Metsätuhkuri lähteen kunnostus hankealue: Kulku kohteelle Paavolantien kautta.
- Selkämä lehdon kunnostus hankealue: Kulku hankealueelle Vierulantien ja Mynttiläntien välissä kulkevan metsäautotien kautta. Metsäautotieltä lähtee ajoura lehdon pohjoislaitaan.
- Vanha-Leskelä lehdon kunnostus hankealue: Kulku hankealueelle idästä Mynttiläntien kautta. Mynttiläntieltä lähtee ajoura kohteelle.
- Hyödynnä [luonnonhoidon paikkatietoaineistoja](#) luonnonhoitohankkeen toimenpiteiden tarkemmassa suunnittelussa mm. rakenteiden sijoittelun ja mitoituksen sekä kulkureittien suunnittelussa.
- Elinympäristön kunnostamisen ohjeita:
 - Lehdon hoito
 - [Talousmetsälehdon hoito-ohjeita -infokortti](#) Metsäkeskuksen verkkosivuilla
 - [Lehtojen luonnonhoito -työohjekortti](#) Metsäkeskuksen verkkosivuilla
 - [Talousmetsälehdot monimuotoisiksi -ohje](#) Metsäkeskuksen verkkosivuilla
 - Lähteiden kunnostus
 - [Lähteiden kunnostus -työohjekortti](#) Metsäkeskuksen verkkosivuilla
 - [Esite lähteiden kunnostamiseen](#) Metsäkeskuksen verkkosivuilla

5. Kalusto

Lehtojen kunnostuksessa käytetään esimerkiksi moottori- ja raivaussahoja. Puutavaran kuljetuksessa voidaan käyttää kevyttä kuljetuskalustoa, kuten mönkijää.

Lähteiden kunnostuksessa käytettävä kalusto: Lapio, kumimoukari, kirves, moottorisaha, rautakanki ja juuttikangasta.

6. Tavoiteaikataulu

Suunnittelu ja toteutus on tavoitteena tehdä vuosien 2027 – 2028 aikana.

7. Yhteyshenkilö/Lisätietoja

Eero Niemi
luonnonhoidon asiantuntija
Suomen metsäkeskus
puh. +358 504076349
eero.niemi@metsakeskus.fi

Liitteet

- Lähestymiskartta
- Toimenpidekartta
- Toimenpidetaulukko
- Lupa- ja valvontaviraston lausunnot